

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

CE ESTE CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI?

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reprezintă un tribunal internațional care are sediul la Strasbourg. El este compus dintr-un număr de judecători egal cu cel al statelor membre ale Consiliului Europei care au ratificat Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Acestea sunt astăzi¹ în număr de 46. Judecătorii acționează la Curte cu titlu individual și nu reprezintă nici un stat. Pentru tratarea plângerilor, Curtea este asistată de o grefă compusă în special din juriști care provin din toate statele membre (numiți și „referenți”). Aceștia, complet independenți de țara lor de origine, nu reprezintă nici reclamantii nici statele.

CE ESTE CONVENȚIA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI?

Aceasta este un tratat internațional deschis spre semnare numai statelor membre ale Consiliului Europei. Convenția care instituie Curtea și îi organizează funcționarea, conține o listă de drepturi și garantează respectarea acestora de către state.

¹ Lista statelor care au ratificat Convenția se găsește la sfârșitul documentului. Totodată, nu toate statele membre au ratificat toate Protocoalele Convenției. Protocoalele reprezintă texte care au adăugat drepturi suplimentare. Veți găsi informații suplimentare despre acest subiect în site-ul Consiliului Europei: www.coe.int; www.coe.ro

CE FACE CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI?

Curtea aplică prevederile Convenției europene a drepturilor omului. Verificarea respectării de către state a drepturilor și garanțiilor prevăzute de Convenție, reprezintă misiunea Curții. În acest sens, aceasta trebuie sesizată printr-o plângere (denumită „cerere”) depusă de persoane sau, uneori, de state. În cazul în care Curtea constată o încălcare a unuia sau a mai multor drepturi de către un stat membru, aceasta emite o hotărâre. Hotărârea este obligatorie, țara în cauză fiind obligată să o execute.

CUM SE POATE SESIZA CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI?

Puteți depune o plângere la Curte dacă vă considerați victima directă a unei încălcări a drepturilor sau garanțiilor prevăzute în Convenție sau în protocoalele acesteia. Încălcarea drepturilor trebuie să fi fost comisă de unul din statele parte la Convenție.

[Care sunt drepturile prevăzute de Convenție sau de protocoalele sale?](#)

Printre altele este vorba despre:

- dreptul la viață,
- dreptul la un proces echitabil în materie civilă sau penală,
- dreptul de a respecta viața privată și de familie,
- libertatea de exprimare,
- libertatea de gândire, conștiință și religie,
- dreptul la un recurs efectiv,
- dreptul de a se respecta bunurile proprii,
- dreptul la vot și dreptul de a se prezenta la alegeri.

Care sunt interdicțiile prevăzute de Convenție și protocoalele sale?

Printre altele este vorba despre:

- tortură și pedepsele sau tratamentele inumane sau degradante,
- detenția arbitrară și ilegală,
- discriminarea în ceea ce privește exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de Convenție,
- expulzarea sau neprimirea de către un stat a propriilor cetățeni,
- pedeapsa cu moartea,
- expulzarea colectivă a străinilor.

CARE SUNT CONDIȚIILE PENTRU DEPUNEREA UNEI CERERI?

Care sunt condițiile în ce mă privește?

- nu sunteți obligat să aveți cetățenia unuia dintre statele membre. Trebuie însă ca încălcarea drepturilor dumneavoastră să fi fost comisă de unul dintre aceste state, în jurisdicția sa care, în general, corespunde teritoriului său.
- puteți fi o persoană fizică sau juridică (societate, asociație etc.).
- trebuie să fiți direct și personal victima încălcării pe care o denunțați. Nu puteți să vă plânteți într-o manieră generală de o lege sau un act pentru că, de exemplu, acestea vi se par injuste, nu puteți, de asemenea, să vă plânteți în numele altor persoane (cu excepția cazului în care aceste persoane sunt clar identificate și sunteți reprezentantul lor oficial).

Trebuie îndeplinite în prealabil anumite condiții la nivelul instanțelor naționale?

- **da. Trebuie să fi epuizat în statul în cauză, toate căile de recurs la care puteți face apel pentru a remedia situația de care vă plânteți** (cel mai des este vorba de un proces la tribunalul competent, urmat dacă e cazul de un apel și chiar de un recurs în fața unei instanțe superioare, cum ar fi curtea supremă, în cazul în care aceasta există);
- numai exercitarea recursului nu este suficientă: trebuie, de asemenea, ca pe parcursul acestuia să fi prezentat în mod real reproșurile dumneavoastră, respectiv încălcările drepturilor din Convenție pe care le-ați suferit.
- de la data deciziei definitive în statul în cauză (în general judecata instanței supreme) nu dispuneți decât de **6 luni** pentru ca plângerea dumneavoastră să fie primită la Curte. După expirarea acestui termen, Curtea nu vă mai poate accepta plângerea.

Împotriva cui pot depune o plângere?

- împotriva unuia sau a mai multor state părți la Convenție care, conform părerii dumneavoastră a / au încălcat (printr-una sau mai multe acțiuni sau omisiuni care v-au afectat direct) Convenția europeană a drepturilor omului.
- acțiunea sau acțiunile contestate trebuie să fie întreprinsă(e) de o autoritate publică a aceluia/acelor stat(e) (tribunal, administrație publică ...).
- Curtea nu se poate ocupa de plângerile împotriva particularilor sau a instituțiilor private, de exemplu societățile comerciale.

La ce se poate referi plângerea mea?

- în mod obligatoriu plângerea dumneavoastră trebuie să se refere la drepturile enunțate în Convenția europeană a drepturilor omului. Acestea se referă la o gamă largă de pretinse încălcări, cum ar fi: tortura și relele tratamente asupra deținuților, actul de detenție, disfuncțiile din cadrul proceselor civile sau penale, discriminarea în exercitarea drepturilor, drepturile părinților copiilor instituționalizați, respectarea domiciliului și a corespondenței, restrângerea drepturilor de exprimare a opiniei, de comunicare sau primire a unei informații, de reuniune și de a demonstra, expulzările și extrădările, confiscarea bunurilor, exproprierile.

Cum mă pot adresa Curții în situația în care consider că mi-a fost încălcat un drept prevăzut de Convenție?

Trimițând o scrisoare Curții în care veți oferi detalii clare cu privire la plângerea dumneavoastră sau completând o cerere² pe care o veți trimite la următoarea adresă:

**dl. Grefier/The Registrar
Curtea Europeană a Drepturilor
Omului/European Court of Human Rights
Consiliul Europei/Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex**

- Vă puteți adresa Curții în scris în una din cele două limbi oficiale (engleză sau franceză) ori în limba

oficială a unuia dintre statele care au ratificat Convenția.

- Dacă vă trimiteți cererea prin fax, în mod obligatoriu trebuie să o expediați și prin poștă (cu confirmare de primire).
- **Nu vă deplasați la Strasbourg pentru a vă prezenta cazul personal.** Acesta nu va fi examinat mai rapid și nici nu veți primi vreun sfat juridic.
- Grefierul vă poate solicita documente și informații suplimentare sau explicații legate de plângerea dumneavoastră.
- De îndată ce obțineți formularul cererii, îl veți completa cu atenție și în mod lizibil, urmând a-l transmite Curții cât mai curând posibil. Cererea trebuie să conțină:

- o prezentare pe scurt a faptelor și a plângerilor Dvs;
- menționarea dreptului sau a drepturilor prevăzute de Convenție care estimați că v-au fost astfel violate;
- recursurile pe care le-ați întreprins deja pentru remediarea situației;
- copii ale deciziilor emise în cazul dumneavoastră de toate autoritățile publice interesate **Aceste documente nu vă vor fi restituite, astfel încât trimiteți doar copiile;**
- formularul trebuie semnat de dumneavoastră în calitate de solicitant sau de reprezentantul dumneavoastră.

- Dacă nu doriți să vă fie dezvăluită identitatea, veți informa de îndată Curtea, motivându-vă solicitarea. Președintele va hotărî dacă cererea dumneavoastră este justificată sau nu.
- În această etapă a procedurii, nu sunteți obligat să fiți reprezentat de un avocat. Totuși, dacă doriți să vă adresați Curții printr-un reprezen-

² Formularul cererii îl puteți găsi pe site-ul nostru de Internet.: www.echr.coe.int sau www.coe.ro

tant, trebuie să adăugați plângerii mandatul prin care îl împuterniciți pe acesta să acționeze în numele dumneavoastră.

Care sunt principalele caracteristici ale procedurii?

- Cererea /plângerea dumneavoastră va fi examinată gratuit.
- Veți suporta numai propriile cheltuieli (onorariul avocatului, costurile legate de procurarea actelor necesare, corespondența...)
- După ce ați trimis cererea, puteți solicita asistență judiciară. Aceasta nu este acordată automat, ci numai într-o etapă ulterioară a procedurii.
- Procedura se derulează în scris. În consecință, nu au loc audiențe în mod normal și veți fi informat în scris asupra oricărei decizii luate de Curte.

Cum se desfășoară procedura?

- În primul rând, Curtea va analiza admisibilitatea cererii dumneavoastră, ceea ce înseamnă că plângerea dvs. trebuie să satisfacă anumite condiții prevăzute de Convenție (vezi "Care sunt condițiile pentru depunerea unei cereri?" de la pag. 3). Dacă aceste condiții nu sunt îndeplinite, cererea dumneavoastră va fi respinsă. Dacă ați întocmit mai multe plângeri, Curtea poate declara una sau mai multe admisibile, respingând altele.
- **Dacă cererea dumneavoastră sau doar una din plângerile dvs. este declarată inadmisibilă, decizia este definitivă și irevocabilă.**
- Dacă cererea sau una din plângeri este declarată admisibilă, Curtea va încuraja părțile (dumneavoastră și statul interesat) să ajungă la o

înțelegere amiabilă. Ambelor părți li se va recomanda să convină asupra unei soluții. Dacă o astfel de înțelegere nu se poate încheia, Curtea va proceda la examinarea „fondului” cererii, urmărind să judece dacă a avut loc sau nu o încălcare a Convenției.

Cât va trebui să aștept?

- Ca urmare a numărului mare de cazuri, este posibil să așteptați un an până când Curtea va proceda la examinarea inițială a cererii dumneavoastră. Unele cereri pot fi analizate în regim de urgență, fiind tratate cu prioritate, în special în cazul în care un pericol iminent amenință integritatea fizică a aplicantului.

CE POT SPERA SĂ OBTIN?

In situația în care Curtea decide că ați fost victima unei încălcări, vă poate acorda "o satisfacție echitabilă", care constă într-o sumă de bani în compensație pentru daunele suferite. Curtea poate cere, de asemenea, ca statul în cauză să vă returneze cheltuielile de judecată avute pentru restabilirea drepturilor dvs. În cazul în care Curtea stabilește că nu a avut loc nici o încălcare, nu veți plăti nici o cheltuială suplimentară (cum ar fi cheltuielile statului pârât);

De avut în vedere:

- Nu intră în competența Curții anularea deciziilor instanțelor naționale sau anularea legilor naționale.
- Curtea nu este responsabilă de punerea în executare a hotărârilor sale. Atunci când a pronunțat o

hotărâre, responsabilitatea în ce privește executarea sa revine Comitetului Miniștrilor* al Consiliului Europei, a cărui sarcină este aceea de a controla aplicarea hotărârii, precum și de a veghea asupra plății eventualelor reparații financiare.

CE NU POATE FACE CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI PENTRU MINE?

- Curtea nu acționează ca instanță de apel față de instanțele naționale;
- Curtea nu intervine în mod direct în favoarea dumneavoastră pe lângă autoritățile de care vă plângeți;
- Curtea nu vă va ajuta să găsiți nici să plătiți un avocat pentru a vă redacta cererea;
- Nu vă puteți plânge decât de încălcarea Convenției europene a drepturilor omului și nu de „Declarația universală a drepturilor omului” sau de „Carta drepturilor fundamentale” etc. De exemplu, nu trebuie să confundați Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu Curtea de Justiție a Comunităților Europene, care își are sediul la Luxemburg;
- Curtea nu vă poate oferi nici o informație cu privire la prevederile legale în vigoare în statul împotriva căruia vă plângeți.

Informații suplimentare despre Curtea Europeană a Drepturilor Omului pot fi găsite pe situl nostru la adresa:

www.echr.coe.int

Puteți contacta Curtea la următoarea adresă de e-mail:

webmaster@echr.coe.int

* Este alcătuit din miniștrii de externe ai statelor membre sau din reprezentanții acestora.